

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060201

DOM
2018-06-15
Stockholm

Mål nr
M 720-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-12-27 i mål nr M 2742-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

I.H.L.

Ombud: Advokat H.T.

Motpart

Miljönämnden i mellersta Bohuslän

SAKEN

Strandskyddsdispens för tillbyggnad av enbostadshus på fastigheten XX i Sotenäs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av underinstansernas avgöranden ger Mark- och miljööverdomstolen strandskyddsdispens för tillbyggnad av enbostadshus i enlighet med I.H.L.s ansökan.
2. Som tomtplats får tas i anspråk det område som markerats på bifogad karta, domsbilaga B.

Dok.Id 1406937

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

I.H.L. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ger strandskyddsdispens enligt ansökan.

Miljönämnden i mellersta Bohuslän har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

I.H.L. har i huvudsak hänvisat till det som hon anfört i underinstanserna med följande förtydliganden:

Tillbyggnaden kommer att göras inom den befintliga hemfridszonen och denna kommer inte utökas genom tillbyggnaden. På tre sidor av byggnaden (på ömse sidor av klåvans längdriktning och mot land) kommer ingen förändring av hemfridszonen att göras. På havssidan sträcker sig tillbyggnaden visserligen närmare mot havet än den befintliga byggnaden men det finns en naturlig avgränsning av hemfridszonen i form av en stenås av kullerstenar och stenblock. Tillbyggnaden innebär att byggnaden kommer fyra meter närmare stenåsen som är ett mycket svårtillgängligt område och som inte uppfattas som någon tomtmark idag. En tillbyggnad fyra meter närmare kommer inte ändra det.

I.H.L. vidhåller att en markering av tomtplatsen på havssidan på föreslaget sätt med en stenmur kommer säkerställa att hemfridszonen inte utvidgas.

Miljönämnden har i huvudsak hänvisat till sitt beslut i ärendet med följande tillägg:

Miljönämnden bedömer att om det befintliga bostadshuset ersätts med ett som är fyra gånger så stort, så innebär det att den upplevda hemfridszonen skulle utökas på ett sätt som inte är obetydligt. Platsen kan därför inte anses vara ianspråktagen för den sökta åtgärden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn i målet.

I.H.L. har ansökt om dispens från förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken för att bygga till befintligt bostadshus om 30 kvm med 60 kvm samt att bygga ut altanen som idag är 30 kvm med 60 kvm.

Domstolen har att ta ställning till om området tagits i anspråk på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddets syften (7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken). Av praxis framgår att om en tillbyggnad utvidgar hemfridszonen endast obetydligt avseende mark som är allmänrättsligt tillgänglig kan dispens ändå ges. Det måste då beaktas vilken faktisk avhållande effekt den nya byggnaden har med hänsyn till dess karaktär och storlek samt förhållandena i omgivningen (se bl.a. MÖD 2009:35).

Det befintliga bostadshuset ligger nedsänkt, liksom i en ravin, mellan två höjdryggar i en s.k. klåva. Vid syn på platsen kunde noteras att klåvans botten har gräs- och buskvegetation. I sydost och nordväst är den omgiven av nästan kala bergssidor. Klåvan har en varierande bottenbredd, där huset är placerat är den drygt 20 meter bred. Vid platsen för huset har bergssidan i nordväst en höjd som ungefär är i nivå med befintlig byggnads taknock, den sydöstra är några meter högre, se bild nedan. Tillbyggnaden är planerad att göras mot nordväst och sydväst. Den är sett till arean stor i förhållande till det befintliga huset men är något lägre i höjddled. I nuläget löper en stig ner mot stranden nordväst om huset, mellan huset och berget.

Bild från bergssida i nordväst.

Med hänsyn till husets placering mellan bergväggarna är det Mark- och miljööverdomstolens uppfattning att den aktuella delen av klåvan mellan det befintliga huset och bergväggen mot nordväst inte är allmänrättsligt tillgänglig. Nämnden har anfört att tillbyggnaden även skulle kunna avhålla allmänheten från att gå förbi nordväst om huset uppe på berget. Med hänsyn till bergets branta sluttning ner mot klåvan och till att tillbyggnaden kommer att vara låg gör Mark- och miljööverdomstolen bedömningen att tillbyggnaden inte kommer att få mer än marginell inverkan på allmänhetens benägenhet att passera förbi huset uppe på berget. Detta eftersom bergväggen utgör en naturlig och skarp tomtavgränsning.

När det gäller tillbyggnadens utsträckning ner mot stranden kunde Mark- och miljööverdomstolen konstatera följande vid synen på platsen: Det befintliga bostadshuset är inte synligt från stranden. Huset blir synligt först halvvägs upp på den stig som leder från stranden upp mot huset. Bortsett från stigen är terrängen fram till huset svårtillgänglig och består av en större samling stenblock närmare huset.

På grund av stigens svängningar, den växtlighet som finns på platsen och att den planerade tillbyggnaden är låg gör Mark- och miljööverdomstolen bedömningen att

huset inte kommer att synas från stigen tidigare än vad som nu är fallet. Tillbyggnaden kan inte heller i övrigt förväntas att mer än obetydligt inverka på allmänhetens benägenhet att uppehålla sig eller passera i närheten av huset än vad som är fallet redan under nu rådande förhållanden.

Mot bakgrund av det ovanstående gör Mark- och miljööverdomstolen bedömningen att tomten till följd av de topografiska förhållandena är avskärmd på ett sådant sätt att den planerade tillbyggnaden inte riskerar att mer än obetydligt utöka det område som redan nu är privatiserat. Den planerade tillbyggnaden kan inte heller i övrigt avhålla allmänheten från att vistas i området i större utsträckning än vad som är fallet idag.

Sammantaget finner Mark- och miljööverdomstolen att det finns särskilda skäl att ge dispens från strandskyddsbestämmelserna på den grunden att området där tillbyggnaden ska utföras redan är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. En dispens i det här fallet får anses förenlig med strandskyddsbestämmelsernas syfte.

I det förslag till tomtplatsavgränsning som miljönämnden har utformat hamnar en del av den planerade altanen utanför tomtplatsen. Förslaget till tomtplatsen ska därför justeras genom att den nordvästra gränsen flyttas så att hela den planerade altanen ryms inom tomtplatsen. Gränsen ner mot stranden ska även flyttas fram till den plats där samlingen av stenblock i klåvans sydvästra hörn börjar räknat från huset, se domsbilaga B.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg och Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Tommy Åström samt t.f. hovrättsassessorn Kristina Dreijer.

Föredragande har varit Malin Blohm.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-12-27
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 2742-17

PARTER

Klagande
I.H.L

Motpart
Miljönämnden i mellersta Bohuslän

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 16 juni 2017 i ärende nr 505-42920-2016, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för tillbyggnad av enbostadshus på fastigheten XX i Sotenäs kommun

DOMSLUT

Mark och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 382226

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Miljönämnden i mellersta Bohuslän (nämnden) beslutade den 23 november 2016 § 44, att avslå ansökan om strandskyddsdispens för tillbyggnad av bostadshus på fastigheten XX i Sotenäs kommun. Beslutet överklagades av I.H.L. till länsstyrelsen som i beslut den 16 juni 2017 avslog överklagandet. Som skäl för länsstyrelsens beslut angavs sammanfattningsvis följande. Tillbyggnaden är så omfattande att den skapar en större avhållande effekt för allmänheten och riskerar att utvidga hemfridszonen. Det område som dispensen avser har inte redan tagits i anspråk av befintlig byggnad på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Åtgärden motverkar strandskyddets syfte att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden.

YRKANDEN M.M.

I.H.L. har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att hon ska beviljas strandskyddsdispens enligt ansökan samt att syn ska hållas i målet. Hon har anfört bl.a. följande. Hon vidhåller de grunder som hon tidigare har anfört hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen har motiverat sitt beslut med bl.a. att topografiska och andra markförhållanden inte kan tas hänsyn till. De speciella omständigheterna på platsen som finns redovisade i överklagandet till länsstyrelsen medför dock att den om/tillbyggnation som ansökan avser inte kommer att ha någon avhållande effekt för allmänhetens tillträde till området. Det framgår av praxis att hänsyn ska tas till topografiska och andra förhållanden på platsen när bedömning görs om till/ombyggnaden riskerar att utöka det område som redan är privatiserat (se MÖD:s dom i mål M 8421-11). Länsstyrelsen har ansett sig vara hindrad att pröva hennes förslag på markering av tomgräns. Hon är fortsatt beredd att markera tomtplatsens gräns på det sätt som framgår av överklagandet till länsstyrelsen.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen anser att utredningen i målet, däribland förekommande fotodokumentation, är tillräcklig för att bedöma frågan om strandskyddsdispens och att det därmed inte behöver hållas syn.

Domstolen har gått igenom handlingarna i målet samt övervägt det som I.H.L. har anfört i sitt överklagande. Domstolen, som i allt väsentligt instämmer i länsstyrelsens bedömning, finner inte skäl att ändra underinstansernas beslut. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 17 januari 2018.

Bodil Svensson

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bodil Svensson, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors. Föredragande har varit beredningsjuristen Jennifer Onäng.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.